

www.e-rara.ch

**Silva locorum, qui frequenter in concionibus occurrere solent, omnibus
divini verbi concionatoribus, cum primis utilis & necessaria**

Luis

Venundatur Parisiis, 1586

Zentralbibliothek Zürich

Shelf Mark: RRa 166

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-26764>

Timor.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

uitias sibi comparare poterant (in rebus nihili expendunt) Quod si barbari illi & inculti homines miseratione digni essent, tu profecto magis miserandus es, qui res longè præstantiores ita proteris atque conculcas.

Magna est piorum felicitas, quos Deus interno magisterio docet, & erudit ad vitam. Sicut ipse testatur cum ait. Intellectum tibi dabo: & instruam te, &c. Et iterum. Ego Dominus Deus tuus docens te vtilia, gubernans te in via qua ambulas. Et, Qui appropinquant pedibus eius, accipient de doctrina illius. Hinc illud sequitur. Os iusti meditabitur sapientiam, &c. Et illud item Ecclesiastici. Anima viri sancti enuntiat aliquando vera plusquam septem speculatores sedentes in excelso ad speculandum. Huius verò doctrinæ dignitatem insinuat Propheta cum ait. Beatus homo quem tu erudieris Domine, & de lege tua docueris eum. Fructus verò doctrinæ exponit cum subdit. Vt mitiges ei à diebus malis, d. f. p. f. Hoc est vt placidam illi quietem inter huius vitæ procellas, & turbines tribuas. donec iudicij tempus appropinquet, quo impij perfectè puniendi, & pij plenissimè coronandi sunt. Hæc enim sapientia, & veram libertatem, & liberratis comitem pacem largiri solet, secundum illam Domini vocem, Si vos manseritis in sermone meo, verè discipuli mei eritis, & cognoscetis veritatem, & veritas liberabit vos. Miras autem sapientiæ laudes inuenies, Iob. 28.

Psal. 38
Esa. 48
Demi. 33
Psal. 36
Eccle. 37

Psal. 93

Ioan. 8.

Timor.

Vita est vita præsens: & tanto quisque necesse est vt insidiantes spiritus caueat, quanto maiora sunt dona quæ portat. Greg. super Ezech.

Gregor.

De statu suo Dauid cadente, nemo superbiat: de lapsu etiam suo Dauid surgente, nemo desperat. Greg. in Mor.

Scriptura nostrum est speculum: & dum aliorum victricia commemorat, nostra debilia confirmat: quia eo minus mens trepidat quo ante actos triumphos videt: sicut & lapsus eorum scribit, vt notetiamus quid timere debemus. Ita fit, vt animus hinc fiducia,

Xx § hinc

hinc humilitate erudiatur: & ita nec superbiat, nec desperet. Greg. in Mōr. lib. 2. c. 3.

Amici Iob laborando ad culpam veniunt: & inde Deum offendunt, unde putant se magis placere: vt discamus quia & bona opera timēda sunt: quia quæ bona credimus, à Deo vt mala iudicantur: & videamus quomodo puniāt manifesta mala, qui ea quæ bona videntur ita examināt. Greg. lib. 3. c. 21.

Super illud Prouer. 14. In timore Domini fiducia fortitudinis. Quia mens nostra eo valentius terrores temporalium despicit, quanto se Deo veracius per timorem subdit. Nā dum recto metu conditori omnium subditur, potestate quadam super omnia subleuatur. Greg. lib. 5. c. 13.

Sancti viri magno se metu in ipsa exultatione cōcutiunt, quia subiecti se procellis sciunt. At mali cum aliquod vitium sperāt, quod in mari nauigēt, obliuiscuntur. Greg. vbi supra. c. 18.

Humana mens quō altiora considerat, eo magis tremefacta formidat: quia tanto verius se ream cernit, quanto se ab illo lumine discrepasse cognoscit. Sicque fit vt magis illuminata plus metuar: & suus eā profectus quatiar, quia prius secura nihil videbat. Greg. vbi supra, cap. 21.

Anchora cordis est pondus timoris. lib. 6. c. 29.

Si placere Deo veraciter cupimus, ipsa in nobis etiā bene gesta timeamus. Greg. lib. 9. c. 25.

Sæpe mens iusti vt magis secura sit, magis trepidat. Greg. vbi supra. c. 34.

Iusti ne Deum commotum sentiant, tranquillum timent: mali tunc feriri pertimescunt, cum feriuntur: ideo eis non timor parit requiem, sed pœna timorem, Greg. vbi supra, lib. 11. c. 17.

Iob. 13. Super illud, Duo ne facias mihi, & à facie tua nō abscondar. Manum tuā longē fac à me, & formido tua nō me terreat. Percussionis duriciam amoue, formidinis pondus tolle: quia in cōspectu tuo iustus esse non valet, qui tibi non per dilectionē, sed per formidinem seruit. Greg. vbi supra. c. 22.

Iob. 71. Super illud, Putas ne saltem ibi erit requies mihi? Quis ergo de requie securus erit, si ille trepidat cuius virtutis præconia, iudex ipse qui percutit, clamat: Greg. lib. 13. c. 22.

Iob. 23. Super illud, Considerans eum, timore sollicitor. Considerandū est,

est, quam pauidus Iob ante flagellum fuit, qui etiam percussus metuit ne feriat. ¶ Et infra super idem. Diuinæ animaduersionis vim qui non considerat, non formidat: & tanto magis securus est, quanto ab hac consideratione est alienus. At iusti eo magis tunc volunt esse securi, quo hic minus securi vixerūt. Greg. lib. 16. cap. 19.

Gregorius super illud Psal. 2. Exultate ei cum tremore, sic ait: Ut de spe exultatio, ita de suspitione nascatur tremor. Vnde dicitur, Lætetur cor meum, vt timeat nomen tuum: non autem vt securum sit. Positi ergo inter spein & metum, confidunt, & timēt, confortantur, & titubant. 20. Mor. c. 4.

Psal. 2.

Psal. 85.

Gregorius super illud Iob. 37. Audiet in terrore vocis, sic ait: Auditio vocis Dei, prius fit in terrore, vt postea vertatur in dulcedinem: prius enim nos iudicij timor castigat, vt castigatos superne dulcedinis consolatio reficiat. Prius ergo cor terrore concutitur, vt postea in amore solidetur. 27. Mor. c. 12. Mens de summis sollicita trepidat, quæ prius in infimis male secunda torpebat. Greg. 27. Mor. c. 15.

Deum timens, Dei sapientia plenus es: dicitur enim hic timor Domini, ipsa est sapientia. Si enim eam cognoscere nō potes, quid sit in se, iam interim cognoscis quid sit in te. Greg. 19. Mor. c. 7. Gregorius super illud Iob. 31. Quasi tumentes super me fluctus timui Deum, sic ait: Nempe, quia tempestatis tempore, omnia viuendi amore negliguntur. Timet ergo Deum, quasi fluctus, qui amore veræ vitæ omnia despiciit. 21. Mor. c. 16.

Ecce me miserum multis mœroribus plenum, dum vitæ meæ finem timeo, dum peccata mea considero, dum iudiciū tuū formido, dum mortis horam cogito, dum supplicia Tartari horreo, dū opera mea qua districtiōe & discussione à te pēsetur, ignoro, dū quo sine illa clausurus sum penitus nescio. Aug. in Manuali.

August.

Augustinus super illo Psalm. 41. Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? Spera in Domino. Quasi responderit illi anima eius in silentio, Quare conturbo te, nisi quia nondū sum ibi, vbi est dulce illud, quo sic rapta sum quasi per transitum? Nunquid iam bibo de fonte illo nihil metuens? Iam nullum scandalum pertimesco? iam de cupiditatibus omnibus tanquam edomitis victisque securus sum? Nonne aduersus

me Diabolus vigilat hostis meus? Nonne laqueos mihi quotidie deceptionis intendit? Non vis ut conturbem te posita in saeculo, & peregrina adhuc à domo Dei mei? Responder ergo conturbati se animae suae, & quasi rationem reddenti perturbationis suae, propter mala quibus abundat hic mundus: responder & dicat, Spera in Domino. Interim, inquit, habita in spe: spes enim quae videtur, non est spes. Aug. super Psal. 41.

Nemo securus esse debet in ista vita, quae tota tentatio nominatur: ut qui fieri potuit ex deteriori melior, non fiat etiam ex meliori deterior: Una spes, una fiducia, una firma promissio Deus, misericordia tua est. Idem in Confessi.

Non intrat charitas incommutata: habet secum socium suum timorem quem introducit ipsa, sed illum castum, permanentem in seculum seculi. Idem de verb. Apost.

Hiero. Vbi timor & tremor est, non ibi vocis elatio est, sed animi flexibilis lachrymosa delectio. Hierony in epist.

Nunquam tuta est humana fragilitas, sed quanto virtutibus crescimus, tanto magis timere debemus ne sublimibus eorruamus. Idem.

Bernar. Primus timor est, ne cruciemur à gehenna: secundus, ne exclusi à visione Dei, priuemur tam inestimabili gloria. Tertius replet animam omni sollicitudine, ne forte deferatur à gratia. Bernar. in sermo.

Sicut securitas vel desidia causa & mater est omnium delictorum, sic timor Domini radix & custos omnium bonorum. Idem. ibidem.

Isidor. Timor expellit peccatum: timor reprimat virtutem: timor cautum facit hominem atque sollicitum. Vbi timor non est, dissolutio vitae est: vbi timor non est ibi desperatio est. Isidor. in Synod.

Saepe quae apud hominum iudicium bona parent apud examinem diligentissimi & acutissimi iudicis reprobata deteguntur: ideoque omnis sanctus veretur, ne forte bonum quod agit pro aliqua animi intentione, in oculis Dei reprobum sit. Idem de sum. bo.

Euseb. Hieron. Nemo de praeteritis securus sit. Tanti laquei obiecti sunt ante pedes animae nostrae, tam innumeri hostes observant & custodiunt iter nostrum, tantae foueae & tanta praerupta, tanta rerum difficultates interiacent inter nos & finem nostrum: via ipsa quae per se ardua & ardua est, tantis spiritualium latronum insidijs obsecetur.

tantus

tantos nos scopulos tantosque fructus transire necesse est & videre, antequam anchoram optato in litore collocemus: & putamus nos de præteritis debere esse securos, & sine quotidiana cura, sine quotidiano timore & tremore diem nostrum trahere debere? Quis transiens super alienius profunda fluminis per arctissimi portus angustias, etiã si maiorem partem inoffenso transierit pede, iam periculum euasisse se credat, cum in ultimo portus spatio & paululum titubauerit, casum quem in medio spatio timebat, incurrit? Sic nos etiam si magna pars vitæ istius prospere videatur fuisse transacta, non ideo fiduciam præsumamus, cū adhuc periculum pars extrema minetur. Quis in acie positus, ante finem certaminis aut ante victoriæ securitatē, arma deponat? Euf. Emiss. ad monach. hom. 5.

Quemadmodum solis radius per foramen illapsus, quidquid in domo est illustrat, ita ut vel minima videantur, etiam pulvis ipse volitans: ita Dei timor cum discretione natus in corde, omnia eius peccata prodit. Clim.

In quibus locis cōsueuisti expauescere, ad ea nō te pigeat notu proficisci: nam si ijs, quæ parua sunt cedas, consuescet tecū puerilis ista & ridiculosa perturbatio. Dum vero ad ea proficisceris, orationis armis accingere: & cū peruenieris, expande manus, & Iesu nomine cæde inimicos: nulla enim nec in cælo, nec in terra sunt arma potiora. Idem Grad. 20.

Non tenebræ, non locorum solitudines Dæmones cōtra nos roborant, sed animæ sterilitas. Idem ibidem.

Summo tibi metu opus est charissime in solitudine, Nihil enim ita persequi & fugare accidiam, ut timor potest. Inspectat assidue reus quando iudex adueniat in carcerem, verus autem operarius quando qui exire vigeat venturus sit. Idē de differen. & discret. quæstis.

Plus in metuendo est mali, quam in eo ipso quod timetur. Cicero. A Torq. fam. lib. 6.

Nos omnia tum venientia metu augentes, tum mœrore præsentia, rerum naturam, quam errorē nostrum damnare malumus. Idem. 5. Tuscul.

¶ Confige timore tuo carnes meas. Tā magnū petit Propheta timor-

timorem, vt non solum animam sed ipsum etiam corpus vi sua transfigat: vt huius doloris & vulneris sensu admonitus homo, in officio cōtineatur. Vnde alij verterūt, inhorruit timore turba ro mea: & c. Habet autem insignem emphasim verbum illud, in horruit, non modo enim spiritus, sed etiam ipsa caro inhorrescere dicitur, quod maius est, Talis autem timor potenter expellit peccatum. De eo enim scriptum est, A timore tuo Domine cōcepimus, & parturimus & c. Hinc & illud ex versione Hieronymi, vox Domini parere faciet prae metu ceruas, hoc est animas maiestatis diuinæ metu trepidas.

Psal. 2. Quicumque ex toto corde Deum diligunt, curare studiose debent, vt amoris semper timor & filialis reuerentia iungatur. Sic

Iob. 37. enim legimus, seruite Domino in timore, exultate ei cum tremore Et illud, Ad Deum formidolosa laudatio. Et spōsa in Cāt.

Cant. 2. inter vbera sua sponsum commorari ait: quæ quidem vbera, recte timorē & amorem possumus interpretari, inter quæ ille libenter commemoratur: quem & propter infinitam maiestatem reuereri, & propter summam bonitatem amare debemus. Est & alia timendi causa, quam S. Iob, expressit cum ait: In turbine enim cōteret me, & multiplicabit vulnera mea, etiam sine causa. Et rursum, Ipse, inquit, solus est, & nemo auertere potest cogitationes eius. Cumque impleverit in me voluntatem suam, & alia multa preſto sum ei: Idcirco à facie eius turbatus sum, & considerans eum timore sollicitor.

Eccli. 18 Homo sapiens in omnibus metuet, & in diebus delictorū attinger ab inertia, hoc est, cum institerint tempora periculosa, cautius & diligentius se geret. De timoris commendatione est

Eccli. 25 illud Eccli. Quam magnus qui inuenit sapientiam, & scientiam: sed non est super timentem Deum: Timor Domini super omnia se superposuit Beatus homo cui donatum est habere timorem Dei: Qui tenet illum cui assimilabitur? Timor Domini initium dilectionis eius: fidei autem initium adgultinandum est ei: Porro autem timoris necessitatē declarant illa eiusdē Eccli. verba. Si non in timore Domini tenueris te instāter, cito subuertetur domus tua. Sic & illud, de propitiato peccato noli esse

Ibid. sine metu.
Idem. 26
Eccli. 5. Quam magnum à nobis timorem & reuerentiā Dominus exi-

gat, declarat ingens ille apparatus ignis, & fumus, & sonitus buccinæ (qui paulatim crescebat in maius, & prolixius tēdebatur) quo Deus leges Hebræis tulit. Quod postea perterritus & tremefactus populo Moyses declarauit dicens, Nolite timere: ut enim probaret vos venit Deus, & ut terror illius esset in vobis & non peccaretis. Terror autem plus est quam vel formido, vel metus aut timor: quod videlicet hominis mentē perterrefaciens, à malo reuocat. Tali erat Hieremias terrore tremefactus cum aiebat, sedebam solus, quia comminatione replesti me.

Siquis ea omnia quæ cum filiis Israel Dominus operatus est, cū eos ab Ægypto eduxit, & annis quadraginta cum eis in deserto versatus est, donec eos ad promissā terrā traduxit, attentē cōsideret, inueniet hic planē maxima spei simul & timoris incitamenta, quæ quidē velut duo calcaria sunt, quib. in itinere huius vitæ potissimum indigemus, ne vel timor sine fiducia desperatio nem, vel fiducia sine timore præsumptionem pariat. Quis enim quamlibet infirmus & æger nō fidat illi Domino, qui infirmū & rudē populū, & toties aduersus eū rebellantem, tot editis miraculis, tot impensis beneficijs, in lōgissima illa peregrinatione die noctuque deduxit: adeo ut ipse locum metaretur ut quo castra ponere deberent? Sed quis magnalia cuncta quæ in hoc tam longo itinere contigerūt, & cœlestē annonā, 40. annis præstitam, & stantem in cœlo solem, cæteraque miracula verbis cōsequi possit? Deniq; Moses ait, Circūdūxit eū & docuit, & custodiuit quasi pupillā oculi sui. Sicut aquila prouocās ad volādū pullos suos, & .s. e. v. Expandit alas suas, & assūpsit eos, & portauit in humeris suis. Quis igitur tali prouidētix, taliq; misericordiæ nō fidat? quis in omni calamitate, ad illius auxiliū nō fidēti aīo cōfugiat? Sed ais, Infirmus & peccator homo sum: ideoque non audeo mihi tātū de diuina ope polliceri. Et quidem talis erat populus, cui hæc omnia beneficia præstata sunt: nec ideo tamen Deus illi unquam defuit: non enim infirma corporis sui membra pater misericordiarū despicit, q̄ multa sūt. At verò multa quoq; & maxima timoris incitamenta in hoc eodē itinere reperiemus. Vix enim unquam populus iste deliquit, quin grauiter aduersus eū diuina censura scruiret: multis eorum millibus, ferro, flammis, & ignitorum serpentum morſu interfectis. Refert autē omnes strages illas

illas ad memoriā reuocare, quo diuinæ seueritatis & iustitiæ timor, arctius mentibus nostris infigatur. Vnde Moyses ait, *Exod. 20* Dominus zelotes nomen eius, Deus est æmulator. Et Iosue conuocatis ad se filijs Israel ait, Non poteritis seruire Domino: Deus enim sanctus & fortis æmulator est, nec ignoscet sceleribus vestris ac peccatis. Vides ergo quāta sit Domini misericordia, quātaque rursus iustitia? Quomodo igitur hæc duo aded inter se diuersa cohzrent? Nimirum quia misericordia ad pios maximè & verè pœnitētes latissimè patet, iustitiæ vero seueritas ad improbos pertinet & rebelles. Est igitur miserabilis Deus noster in misericordia pariter & iustitia: quæ duo Propheta canit cū ait, Misericordiam & iudicium cantabo tibi Domine.

Psal. 100 Cum sint multæ iusti ac pii metus causa, præcipua tamē esse videtur quorūdam peccatorum occultissima natura. Sicut enim lima quædam est quæ videlicet nullo edito sono ferrea vincula exedit: ita sunt quædam peccatorū genera occultissima, quæ vix committentes aduertimus. Cuius rei gratia Propheta dixit, Deli

Psal. 18. Quis quis intelligit. Inter hæc autem peccata, cōnumeratur primum quidē superbia, qua se homo vel alijs præponit, vel sibi nimium tribuit: Deinde iudicium temerarium: quo quæ dubia sunt, in deteriorem partem interpretamur. Detractio quoque per quam nō nunquam sub zeli vel charitatis specie secreta proximorum crimina detegimus, in hoc numero collocatur. Præterea, precibus nonnunquam amicorū flexi, vel apud principes, vel indices, partim litteris, partim verbis aduocantes, ea nōnunquam petimus, quæ nec principibus dare nec iudicibus facere permissum est.

Pron. 28. Beatus homo qui semper est pauidus. Simeon iustus & timoratus, & Spiritus sanct. e. i. e. Ne mireris quod timuerit iustus, & in quo Spiritus sanctus erat. Nonne enim erat vacuus coram latrone viator? Thesaurum magnum habebat in vase fictili, & timoratum fuisse miraris? Tua credo securitas, aut de inopia aut de ignorantia est. Aut enim deest quod possit auferri, aut deesse iā putas qui possit auferre. Time igitur vel ob hoc ipsum, quod te inuenis non timentem.

Inter passionēs animæ vilissima est timor, ideoque præcipue viget in pueris, ac scēminis, & animalib. abiectis, vt gallina &c. nō i aq̃la, accipitre, & leone. Hinc illud Poëtæ, Degeneres aios timor

timor arguit. Et illud itē. Esto audax, animi namque vilis timor argumentū est. Hac consideratione seipsos erubescere, atque accusare deberent: qui metu ignobilis atque imperiti vulgi, religionis & pietatis opera omittunt: quale est, templa adire, peccata confiteri, sacram Eucharistiam sumere, & cum bonis vitis conuersari.

Sacramentum.

Sacramenta nouæ legis sunt velut corporis ecclesiastici nervi à Christo capite prodeuntes: per quos spiritualis sensus & motus in omnia eius membra diriguntur. Quo fit, vt spiritualibus his nervis sublati in spirituale paralytum, hoc est, insensibilitatem, & stuporem omnia hæc membra incidant, quod modo plerisque accidere videmus, nimirum ijs qui vix vnquam, aut certe violenter ad hæc mysteria accedunt, quos propterea non mirum est, adeo insensibiles ad spiritualia omnia existere.

Causæ vniuersales nō produciunt effectus particulares, nisi particularibus causis adhibitis. Cælum enim non generat triticum, aut animal, nisi animalis aut tritici semine adiuncto. Causa aut vniuersalis salutis nostræ passio Christi est, cui tamē oportet adiungere sacramēta per quæ suam religiose suscipientib. applicat virtutem. Ideo vtilissimum est, frequenter confiteri, & sacram Eucharistiam sumere.

Sicut aquæ ductus influens ciuitatem, ad vnum aliquē cōmūnem locum peruenit, vnde per angustiores fistulas in varia loca distribuitur, ita cum virtus passionis Christi fons & origo sit salutis humanæ, per varios tamen sacramentorum canales, ad alios atque alios effectus & functiones distribuitur.

Si diuina prouidentia corporibus curandis tam multas herbarum vires esse voluit, consequēs est spiritualia medicamēta (quæ sunt sacramenta) animarum morbis curandis (quæ lōge plura & grauiora sunt) prouidere debuerit. Præsertim cū illic natura sola per se interim ad salutē vel non adiuta sufficiat, hic vero corrupta natura non modo ad hoc non sufficiat, sed interim medicamentis ipsis repugnet.

Vbera sponsæ frequenter in Cant. cōmendantur, varijsque re- Cant. 3.

Yy bus